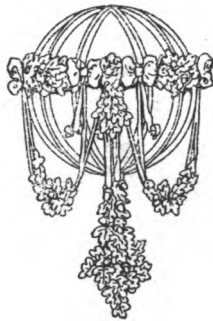

NOV 19 1920

PRINCETON N. J.

AMERIKA ESPERANTISTO

OCTOBER, 1920

OFFICIAL ORGAN OF
THE ESPERANTO ASSOCIATION
OF NORTH AMERICA

AMERIKA ESPERANTISTO

OFFICIAL ORGAN of

The Esperanto Association of North America, Inc.

a propaganda organization for the furtherance of the study and use of the
International Auxiliary Language, Esperanto.

CO-EDITORS: NORMAN W. FROST

H. M. SCOTT

MRS. I. M. HORN

CLUB DIRECTORY

This department is conducted solely for the benefit of our organized groups throughout the country. It furnishes a means of keeping in close touch with the work in other cities, for the exchange of ideas and helpful suggestions, and for the formation of valuable friendships in a united field of endeavor.

BERKELEY, CALIF.
Berkeleya Esperanta Rondo.—Classes Monday and Tuesday evenings at 8.00.—Meetings Thursday evenings at 2508 Vine St. Address Vinton Smith, 550 62nd St., Oakland, Calif.

OAKLAND, CALIF.
Oakland Esperanta-Rondo; L. D. Stockton, Sec. & Treas., 438 15th St. 19

SAN FRANCISCO, CALIF.
San Francisco Rondo, meets Second Tuesday eve., room 124, Chronicle Bldg.
Fino M. D. Van Sloun, Sec'y, 946 Central Av.

MONTREAL, CANADA.
Montreal Esperanto Society, Group No. 1. Room 13, Tooke Bldg., St. Catherine St. Meets Wednesday evening at 8.00 o'clock.

Esperanto meetings every Saturday evening at 8 P. M. at 20 Selkirk Ave. ALL are welcome.

WASHINGTON, D. C.
La Kabea Esperanta Klubo meets every Wednesday, at 8.30 P. M., at the Thompson School, XIIth and L Sts., N. W.

Kolumbia Esperanto Unuiĝo. Public meeting third Wednesday of each month, 8.30 P. M., XIth and L Sts., N. W. Free class at 7.30 P. P. every Wednesday, same address.

CHICAGO ILLS.
La Gradata Esperanto-Societo, Dvorak Park. Jaroslav Sobehrad, Sec'y, 1116 W. 19th Place.

La Esp. Oficejo, 1669 Blue Island Ave. Kunvenas 2an kaj 4an sab. ĉiumonate. 19

BOSTON, MASS.
Boston Esp. Soc., 507 Pierce Bldg., Copley Sq. Meets Tues., 7 P.M. Miss A. Patten, Sec.

WORCESTER, MASS.
Worcester County Esperanto Society. Business Institute, every Friday, 8.00 P.M.

PORTLAND, ME.
Portland Esperanto Society, Trelawny Bldg. Miss Emma Sanborn, Sec'y, 16 Conant St.

DETROIT, MICH.
Detroit Esperanto Office, 507 Breitmeyer Bldg., open daily. Library at disposal of everybody daily, 7 A.M.-9 P.M., except Tues. and Fri. Classes meet Tues. and Fri., 8.10 P.M.

La Pola Esperanto Asocio, B. Lendo, Sek., 120 29th St.

HEBRON, NEBRASKA.
La Hebrona Grupo kunvenas ĉiun Jaidon 8 P.M., 660 Olive Ave., kaj ĉiun Dimanĉon 10 A.M., 500 Olive Ave. Roland Jeffery, Pres., Harry Hografe, Vice-Pres.

Groups are listed for 12 issues of the magazine, at a cost of only 25 cents for the two-line insertion. Extra lines are 10 cents each additional. The heading,—name of city or town—is inserted free. This matter warrants the immediate attention of every club secretary.

PLAINVIEW, NEBR.
Esperanto-Fako de la "Sola Skolto" (Lone Scout), 500 N. Dearborn, Chicago, Ill. (Revuo por la Junularo. Organizu grupon inter la geknaboj. Granda sukceso. Abonu tuj! Jare .75; Kvarmonate .25.)
Fakestro. Chas. P. Lang, Plainview, Nebr.

HOBOKEN, N. J.
"I.O.O.F. Esperanto Club No. 1 of Greater N.Y." meets every Tuesday at 8.30 P.M. in 61 First St., 3rd Floor West. All welcome. Pres.; Mrs. M. O. Haugland; Sec'y Wm. Preusse; Instructor, A. Mendelson. Address all communications to the secretary at above address.

BUFFALO, N. Y.
Buffalo Esperanto Society, A. E. Warren, Pres.; Miss Ray Morris, Sec.; meets Thursday evenings at 60 High St. 19

NEW YORK CITY, N. Y.
The New York Esperanto Society, Miss L. F. Stoeppler, Sec., 105 West 94th St. The Barco, or Esperanto Supper, is held on the third Friday of each month 6.45 P. M. Information from the Secretary.

La dimanĉa kunveno, al kiu ĉiuj estas bonvenaj, okazas je la tria horo, posttagmeze, ĉiun dimanĉon, ĉe la loĝejo de S-ro Joseph Silbernik, 229 East 18th St., Manhattan.

CLEVELAND, OHIO.
La Zamenhofa Klubo; S. Kosminski, Sek., 3406 Meyer Ave.

ERIE, PA.
La Pola Studenta Societo, Prof. E. Bobrowski, ing., St. John Kanty College, eldonas monatan ĵurnalon, "La Studento," ĵara abono \$1.00.

PHILADELPHIA, PA.
Phila. Esp. Soc. Miss Marie Knowlan, cor. Sec., 1420 18th St. Meets 4th Fri., Hotel Hanover, 12th and Arch Sts.
Rondeto de Litovo-Polaj Esperantistoj, 2833 Livingston St.
Esperanta stelo de Polujo., Sekr., S. Zyak. Kunvenas mardon vespere inter 8-10 h., 507 N. York Ave. 19

PITTSBURGH, PA.
Esperanto Sec., Academy of Science and Art. James McKirdy, Sec., Box 920. Fridays, 8 P. M.

MILWAUKEE, WISC.
Hesperus Esperantista. S-ino B. H. Kerner, Sek., 629 Summit Av., 3d Tuesdays, 8 P.M. 19

Amerika Esperantisto

American Esperantist

WEST NEWTON, MASS.

Entered as second-class matter May 15, 1913, at the Postoffice at West Newton Station, Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

A true translation of the non-English portion of this magazine filed with the Postmaster, Boston, Mass.

Every article in this magazine (unless expressly excepted) may be translated or reprinted without further permission.

One Dollar a Year.

Single Copy Ten Cents.

Po Dudek Respond-Kuponoj aŭ Du Spesimiloj (Oraj) Jare.

Published Monthly by

THE ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA

The Esperanto Office, Pierce Bldg., Copley Sq., Boston, Mass., Usono.

Vol. 26.

October, 1920

No. 6

THE TRUE INTERNATIONALIST IS THE ESPERANTIST

The world crisis whence all the countries have emerged in dying state has destroyed a goodly number of long accredited prejudices. It has made evident, in a way sadly striking, the abhorrent character of political chauvinism, the success of which is due only to the fostering of sentiments of hostility which divide the peoples.

Nevertheless, let it be well understood, these sentiments have their root in the ignorance of the masses of the opposing peoples. Each nation misunderstands its neighbor whose language it knows not, hence looks on with a certain distrust.

The eternal problem is then today more insistent than ever. Civilization is at the fork of the roads; one way leads to co-operation thanks to reciprocal understanding and the other straight to chaos.

The great problem to solve, that which after having engendered distrust between the peoples, has to this day kept it alive, arises from the diversity of languages. We have overcome distances, thanks to the progress of modern industry. But in what way have we brought the minds into harmony. And yet, thinking it over, is not the whole matter there?

I do not pretend that, if men understood one another, there would never be any more wars—but the chances thereof would be considerably diminished. In any event, and here is the important point, the parties concerned would know, for once, why they fought.

The solution of the problem of internationalism lies, then, in the question of a **common auxiliary language**. This language, we have no need to take the trouble to invent; it exists already, and thirty years of experience have superabundantly proven its value. I mean **Esperanto**.

The objections of principle urged against Esperanto, today find no lodgement except in a few exalted chauvinistic heads who see in the possibility for the peoples to converse directly, an efficacious antidote against their virus of national poisoning.

As to objections of fact, they boil down to two: the artificial character of Esperanto and the difficulty of harmonizing the national habits, which differ noticeably in pronunciation, grammar, and syntax.

Let us examine these objections in turn. The first has no longer any value, primarily because Esperanto is not a purely artificial language, but rather a synthesis of our natural idioms—and next because human civilization rests entirely upon artificial objects. The difference between savage life and civilized life is found precisely in the use of invented implements of all sorts. Prehistoric man had a branch of a tree in the stead of a plow, a rude fashioned piece of stone for an implement of labor—today the cultivator has his 'brabant' plow and the working-man perfected machinery.

All sorts of natural products transformed by man's genius have been of service in the fabrication of artificial tools. Why should it not be the same as regards language? Why should it be impossible, a priori, to choose from each idiom what is a success, what is strictly indispensable, to build up from them a synthesis, regular, clear, and besides that easy to acquire?

As to the other objection, the obstacle offered against uniform usage of a common language by the present diversity of national habit, the answer is furnished by the facts. Ten annual international congresses have shown beyond a doubt that the Esperantists of all quarters of the world attain an astonishing uniformity of pronunciation. The existence of fundamental, unchangeable rules, which the skillful attempt of schism has not succeeded in overcoming, offers a guarantee of stability and duration.

To tell the truth, the gravest problem is still to be solved, the official adoption of the language. Unfortunately governments will not decide upon it except under pressure of public opinion. Here we are caught in a vicious circle. The great powers are not interested in Esperanto because they do not feel the pressure of public opinion, and the latter does not come to Esperanto because of the knowledge that the governments remain indifferent. It is for each of us, for those who do understand, to struggle to the extent of our forces against the apathy of the government and against the apathy of the public.

The study which we have just made of the question of a common international language leads us irretrievably to the following conclusion: that is, that the true internationalist is he who finds interlocutors on all parts of the globe, thanks to his intermediary lan-

guage. By a correspondence which is not lacking in interest he can thus correct first and then enlarge his social conceptions. This idea Esperanto permits him to realize. Learn, therefore, this international language, then join the Esperantist group of your neighborhood and ask them for addresses. Thereupon you will experience the most lofty and strong emotion of corresponding with people of all nationalities whose minds, but for Esperanto, would ever have remained cut off from yours by insuperable barriers. By so doing you will contribute to the accomplishment of a work highly humanitarian and civilizing.

"Tis by its mother tongue a nation lives!

"Tis by Esperanto that the International will live!

—Translated from A. Robin in *Travailleur Esperantist*.

COMMITTEE APPOINTMENTS

Appointments to date are as follows:

- Finance Committee—Amy C. Leavitt, 706 11th St., N. W., Apart. 53
Allan Davis, Principal of Business High School
John A. Shiel, all Washington, D. C.
- Examination Committee—H. W. Hetzel, 4535 Osage Ave., Phila., Pa.
- Publications Committee—Mrs. Isabel M. Horn, 59 Raymond Ave.,
San Jose, Cal.
- Propaganda Committee—Lewis H. Maury, 331 W. 58th St., N. Y.
Cora L. Butler, Chairman, Executive Committee.

CALIFORNIA AGAIN!

Californians, especially San Franciscans, are prone to boast that they "know how," and much as the rest of Usono may dislike to admit it, the fact remains that it is usually true. It is as true in Esperanto affairs as it is in matters of a civic or other nature. This brings us to the latest "stunt" of the Kalifornia Rondaro, an especially beneficial and welcome one to those of its members outside of San Francisco, and so scattered thruout the State that it is impossible to attend many of the regular meetings. To keep us in touch with Esperanto activities in California we have just received the second issue of the "Kalifornia Folieto", a well-mimographed, attractive little bulletin crowded with local "news" of interest to Rondaro members, with a touch of the national movement and affairs in the world at large which "go along with" Esperanto.

For instance in this "Folieto" before us, we find "Salutojn!"—most appropriate,—and apologies in the opening paragraph, which immediately class our "Folieto" as a full-fledged Esperanto magazine. Next, "Nia Biblioteko" where we find that nearly 40 interesting new books have been recently contributed to the already large circulating library maintained by the Rondaro.

Following comes "Honoro!"—a note regarding a recent promotion in the Government service of Dr. F. G. Cottrell, who after our lamented Dr. Yemans, is California's proudest contribution to the national and international Esperanto movement.

Next "Edziĝo"—item of never-failing interest; notice of "Jarkunveno", Oct. 9; "Propagando"; short essay "Mia Konscienco" which merits publication in **Amerika Esperantisto** as it applies to all of us; "Historiisto",—notice that Mr. Fred Rivers is compiling a history of the Rondaro; a discussion "La Supersignitaj Literoj" by A. S. Vinzent; notices of our recent National and International Congresses; a statement of the recent publication in "Esperanto Triumfonta" of an article by Mr. Vinzent, "Internacia Esperanto-Servo", which should be translated in English and sent to local newspapers for propaganda purposes; and lastly a paragraph concerning the "Mondkomerca Klubo" in which many of the California Esperantists are interested.

Now what do you think of that for two pages of material, letter-size paper, couched in perfect Esperanto and embracing such a wide variety of news items? Many local clubs as well as state organizations who complain of not being able to hold the interest of their members or who have members so scattered that it is impossible to maintain regular weekly or monthly meetings, could well afford to borrow this idea of the Kalifornia Rondaro. To date it is not copyrighted, and the expense, always an important consideration with Esperantists, is practically nothing. To successfully compete with the "Kalifornia Folieto", however, it is necessary to have a staff somewhat similar to the one responsible for this leaflet,—for instance, Miss Van Sloun, Mr. Vinzent, Mr. Adams, Mr. Rivers, Mr. Stockton, and a few others whose names I may have inadvertently overlooked. If this can not be secured without a little preliminary work start things going by sending in a monthly news item about your local organization to **Amerika Esperantisto** and give the rest of us a chance to see your name in print. Meanwhile, as I think we mentioned before, "California knows how!"

—I. M. H.

NOTES

If you receive this time an issue short of the usual 16 pages, it will be only to permit the enlargement of later issues, as, for example, a hoped-for one on the Pilgrim Fathers.

We feel the need of more material to draw from—the more we have on hand, the better the quality we can select—short articles in Esperanto, preferably original; articles of about two pages in English pointing out the use of Esperanto for one single group of people: teachers, world-convention, socialists, doctors, or labor unions. Please do not discuss changes in Esperanto nor in general language matters, as they cannot properly be discussed apart from comparison with many languages. We are planning to get out a number upon the Pilgrims some time this winter. The text is not chosen, so suggestions are in order; and it would be a great help if any one could obtain for us second-hand cuts upon the subject.

OFFICE OBSERVATIONS

Send all mail, book orders or other association business to The Esperanto Office, Pierce Bldg., Copley Sq., Boston, Mass., Usono.

KRONIKO

KALIFORNIA RONDARO

La Sesa Ĉiujarkunveno de la Kalifornia Esperantista Rondaro okazis sabaton, Okt. 9an, en la "Native Sons" Konstruaĵo. Santa Clara Halo, San Francisko. Posttagmeze, oni kunvokis la aferkunvenon, kies raportoj estis legataj, oficistoj elektitaj, kaj aliaj aferoj faritaj. La Financa Sekretario raportis pri la bona kondiĉo de la monsituaĉio; la Bibliotekisto sciigis nin pri la aldonado de aliaj libroj al la nuna granda librejo; la Sekretariino legis la protokolon de la lasta jarkunveno kaj faris mallongan raporton pri la laboro farita de la Rondaro, pri la multaj leteroj ricevitaj kaj el la ŝtato kaj el Eŭropo. La historiisto prezentis sian raporton, kaj kelkaj aliaj anoj priparolis siajn specialajn temojn.

La jenaj oficistoj estas elektitaj por la jaro 1920-1921: Sinjoro Brewster F. Ames, Prezidanto; H.B. Weaver, Sacramento, Vic-Prez. por Norda Kalifornio; Edw. M. Rosher, San Francisko, Vic-Prez. por Centra Kalif.; C.C. Carpenter, Escondido, Vic-Prez. por Suda Kalif.; F-ino M. D. Van Sloun, Sekretariino; Vinton Smith, Financa Sek.; S-ro Fred Rivers, Historiisto; S-ro L. D. Stockton, Bibliotekisto. Pro la multaj devoj necesaj al la ofico de sekretariino, estas sugestiite, kaj sendube la Direktoraro de la Rondaro aprobas, ke S-ro A.S. Vinzent agu kiel Koresponda Sekretario, helpante al F-ino Van Sloun.

La oficistaro estas unuanime elektita, kaj ni nin gratulas ke tia kapabla grupo gvidos la aferojn de la Rondaro tiun ĉi jaron.

S-ro B. E. Myers (Boemo) invitis la Rondaron al Festvespero en "Redwood City", iun daton dum Novembro. Oni kore akceptis. Jen ni povas esprimi plej grandajn bondezirojn al S-ro Myers pri la alveno de bela nova Esperantistineteto ĉe li.

Finante la pli seriozajn aferojn ni iris al la Hotelo Ramona kie ni trovis bongustan feston preparita por ni. Ĉe la mango alvenis kelkaj kiuj ne povis ĉeesti la aferkunvenon. De la buljono ĝis la "duontaso," oni aŭdis nur Esperantan babiladon inter geamikoj, Esperantismo ŝajne efikas Esperantistaron simile al la ruĝa fluido de pasinta tempo. Ni forlasis la festenon nur pro alia plej interesa afero.

Tiu estis la Esperanta vesperkunveno en Santa Clara Halo. Tie ni ekzamenis belajn importaĵojn de S-ro A. S. Vinzent, kaj interesege aŭskultis dum li parolis al ni Esperante, pri sia praktika uzado de la internacia lingvo, precipe pri ĝia komerca valoro. Li posedas belagan silkan ĉambran robon el Japanujo, aĉetitan por li de Esperantisto en tiu lando, broditan laŭ sia elektita desegnaĵo; mirindajn naztukojn, faritajn kaj venditajn de belgaj Esperantistoj, ankaŭ aliajn aĉetaĵojn el Britujo, k. t. p. Li forte rekomendas ke ni uzu la lingvon tiamaniere ke ĝi provas sian praktikuzeblecon.

Sekve ni plezure aŭdis rakonton pri la spertoj de nia nova vicprezidanto, S-ro Rosher, dum li travojaĝis Siberion. Jen alia fojo kiam Esperanto elmontris sian utilecon por sukcesplena vojaĝo tra strangaj landoj.

S-roj Peterson kaj Boemo neformale rakontis kelkajn humoraĵojn, kaj poste S-ro Postnikov entuziasmigis la kunvenon per sia majstreca legado de la "Preĝo sub la Verda Standardo."

Forpasis tiel alia kongreseto, kaj ĉiu ano revenis hejmen plena de espero kaj fido pri nia movado, preta por alia jaro de propagandado inter nesciuloj.

—I. M. H.

New York, N. Y.—Harmonio Klubo havas Esperantan horon de ĉ. 30 anoj, oni esperas baldaŭ varbi 100. S-ro Bowyer, la ekshorestro, forirante Anglujon, varbis sur ŝipo 20 personojn, kaj starigis tie Esperantan kantadon. Klasojn oni kondukas lundon, mardon, merkredon kaj ĵaŭdon. En ĉiu el la Novjorkaj klasoj, post la fino de la instruado, ĉiuj la ĉeestantoj kantas Esperantajn kantojn. Oni priparolas formadon de Esperanta muzikistaro, ankaŭ de Esperanta Atletikaro. Barĉon de la 10a de Septembro 30 ĉeestis. Oni proponas konstantan akceptejon.

Boston, Mass.—La klubon ĝojigas posedo de nova ĉambro iom pli larĝa kaj luksa ol la antaŭa, sed en la sama konstruaĵo. Nuntempe kondukas kurson S-ino Ogilvie en Somerville. Laŭ kutimo oni festas la kvinan Sabaton, Okt. 30, per barĉo kaj paroladoj, inter kiuj rakonto de S-ro Frost pri liaj spertoj en Eŭropo. S-ro Lee ankaŭ parolis, klarigante siajn agadintencojn kiel Sekretario. 35 ĉ. ĉeestis.

Montreal, Quebec—Lecionoj por lernantoj regule okazas ĉe la Tooke Bldg., ankaŭ estas promesita la formado de kursoj franclingva kaj ruslingva. Paroladis la deligito revenanta de la Hago en Prince Arthur Hall pri "La Laboristo kaj Esperanto."

Balcarres, Sask.—C. H. Crossman paroladis pri Esperanto al kunveno de geinstruistoj.

Montego Bay, Jamaica, B. W. I.—Propagandadas H. G. Denniston per afiŝoj kaj artikoloj.

San Francisco, Cal.—La 17an de Majo ĉe la Palace Hotel, okazis kunveno de la Mondkomerca Klubo, celante enkonduki en Usonon kaj Grand-Britujon la uzadon de la Metra Sistema de peziloj, mezuriloj, kaj mono. Pli ol 20 Esperantistoj ĉeestis. La metra sistemo estas preta por ni, eĉ adoptita de Esperanta mondkongreso. Ankaŭ Esperanto estas preta por ĉiuj elpruvita la plej simpla kaj la plej utila helplingvo. S-ro John J. Arnold, prez. de la kunveno, diris ke la metra sistemo estas kōmuna komerca lingvo, sed, sola, ĝi estas nur malgranda parto de komuna komerca lingvo, nur Esperanto povas ĝin kompletigi. La Kalifornia Rondaro antaŭ kelkaj monatoj aprobis rezolucie la enkondukon de la metra sistemo.

San Francisco, Cal.—La 17an de Julio edziĝis S-ro Fred Landers kun F-ino Marie Claverie.

Green Acre, Eliot, Maine—Oni kondukis Esperantajn kursojn kaj multe priparolis Esperanton. Mamuka Khan, kiu akompanis Mirza Fazel, fervore studis la lingvon.

Cleveland, Ohio—Du Esperantistoj, F-inoj Coy kaj Grey antaŭ ne longe revenis de pilgrimado al Haifa, kie ili povis iomete uzi sian Esperanton.

KLIPLINGS

Dr. Yemans' propaganda and his visit to Japan are the subject of the leading article of the May number of *La Revuo Orienta*.

The Free Masons of Buenos Aires have opened up courses in Esperanto and each of their magazines prints articles favoring Esperanto on a special page. Argentina E.

Plzen, Bohemia—Esperanto in Industrial Commercial School. At "People's School" 68 students in courses arranged by Workingmen's Society. —La Progreso

When the International Associations held their first after-the-war congress at Brussels Sept. 5—20, Esperanto triumphed with unexpected ease. They passed with but one dissenting voice a resolution—that all who feel the need of an international language should join the Esperanto movement, postponing all "plibonigojn" till Esperanto is officially accepted by the governments. (Many of us may recall that this International Association was the one in whose name the proponents of those changes known as Ido claimed to be working. The solitary Idist present joined in the resolution and the president of the Esperantida (-e-i-o-u) Akademio did not even venture to propose to "compromise" this unanimity. —from *Franca Esperantisto*)

Esperanto Triumfonta is now appearing regularly and will soon be published once a week. This all-Esperanto weekly newspaper should be found in every Esperantist family. We note especially the valuable articles by A. S. Vinzent of San Francisco. 1½ Respond Coupons per copy.

The Vegetarian Esperantist League desires to get in touch with old and new members: address Osk. Bunemann, Hamburg, Alsterkrugerhauss 586, Germany.

More than 10,000 children from hungry Vienna were taken in as guests in the cities of North Italy, chiefly by families of workmen, during the past winter. The French Women's League for Peace and freedom collected 100,000 francs for the children of central Europe. Money is still needed for the transportation of children to temporary homes in Spain and other lands. Many of these children learn Esperanto before starting.

During the short Communist Regime in Budapest, 3000 persons learned Esperanto, and 4000 copies of a new textbook were sold. For a little time Esperanto was an obligatory department in every "middle" school.

A list of mechanical terms in Esperanto, French, German, English, and Japanese appeared in the May *Revuo Orienta*.

The Unuigita Tuthomaro of Bahaj-Eldonejo, Hamburg, Germany has been obliged to suspend, with one third of a year still to run. Paid subscribers wishing reimbursement for the third of a year should write to that effect.

I am still in the Esperanto movement. Are you?

ESPERANTA PAROLEJO

In but not about Esperanto | not over 500 words | free to all | signature and address required
 En sed ne pri Esperanto | ne pli ol 500 vortoj | por iu senpage | nomo kaj adreso postulataj

KOREGA PETO

Tutmondaj katolikoj! Nia sankta patro publikigis lian admirindan pacprogramon, "Paco Dia Donaco," (En Esperanto, Paŭlus-Eldonejo, Graz, Karmeliterplatz 5, Aŭstrujo.) Jam de 1917 nia internacia "Mondpacligo Kruco Blanka" celadas realigi tiujn ĉi sanktajn ideojn. En diversaj landoj ni fondis unuigojn kaj sekretariojn naciajn. Malfeliĉe la senmezura grandigo de ĉiuj kostoj, la terura mizero de nia popolo apenaŭ permesas al ni perfektigi niajn entreprenojn. Pro tio korege ni petas: Ĉiulandaj katolikaj, samcelanoj! Kunhelpu kaj kunlaboru!

Donacoj kaj aliĝoj por ĉiuj landoj al

"Mondpacligo Kruco Blanka,"

Graz, Karmeliterplatz 5, Aŭstrujo.

La "Mondpacligo Kruco Blanka," Graz, Aŭstrujo, la internacia pacema unuigo katolika destinas la helplingvon Esperanto kiel sian lingvon interpopolan oficialan. Ĝi celadas kunigi la tutmondajn gemikojn de la mondpacmovado katolika en "Internaciario Katolika."

Demandojn kaj aliĝojn akceptas por ĉiuj landoj:

Mondpacligo Kruco Blanka, Graz, Karmeliterplatz 5, Aŭstrujo.

Tiuj, kiuj deziras belegan ilustritan gvidlibron de Bruselo, bonvolu skribi Esperante por peti ĝin de la Brusela senpaga Informoficejo, Grand-Place kaj Bourse, Bruxelles, Belgio.

MANIFESTO

Tiu ĉi manifesto aperis en Holando, subskribita de ĉ. 1200 personoj. La Esperanto-eldono estas havebla ĉe: G. P. de Bruin, Allee-weg 9, Enschede (Holando): kontraŭ respondkupono.

Kunhomoj!

Ni ĉiuj, kiuj subskribis ĉi-tion, deklaras publike, ke ni per nia tuta animo kontraŭas ĉion, kio rilatas al militarismo, ankaŭ en la formo de tielnomata popolarmeo.

Tiome, kiom ni iam povos esti devigataj al la militista servo, ni esperas posedi la forton por rifuzi ĉian personan, senperan partoprenon, la forton por pli volonte suferi malliberejpunon, eĉ esti mortpafataj ol malfideliĝi al nia konvinko, nia konscienco aŭ tio, kion ni konsideras kiel la plej altajn leĝojn de l' humaneco.

Tiome, kiom ni — ĉu viroj, ĉu virinoj — pro diversaj kialoj neniam povos esti devigataj al militista servo, ni tamen donas per nia subskribo nian moralan apogon al tiuj, kiuj pro ĉi supre nomita motivo rifuzas la militistan servon, dume ni dezirus plene povi partopreni en ilia respondeco.

Ni ja konsideras militservo-rifuzon kiel unu el la rimedoj, kies kunefiko neniigos la militarismon, ĉe kio la persona militservo-rifuzo havas grandan moralan valoron, ankaŭ por la efektiviĝo de la amasa militservo-rifuzo.

Traduko, represo kaj diskonigo estas petataj.

La fama **KOOPERATIVO** "La Bellevilloise," 23 rue Boyen, Paris, XX, (kiu donacas gravan subvencion kaj afable disponigas ejon al Liberiga Stelo) al ni petas enketi pri la socialaj servoj kreitaj aŭ subtenataj de la alilandaj Kooperativoj. Ekzemple: La Bellevilloise aranĝas esperantan, anglan, germanan, muzikan, kantadan, gimnastikan kurzojn. Ĝi havas sian propran orkestron, sian teatron kaj sportan grupon. Ĝi ankaŭ monhelpas socialistan junularon, organizis medicinan servon kun senpagaj konsultoj, apotekon kaj ŝparokason kie la anoj deponas sian etan kapitalon. Finte ĝi posedas riĉan libraron en franca kaj esperanta lingvoj. Kion faras la alilandaj Kooperativoj? Jen la deziro de la Bellevilloise. Ciulandaj Kamaradoj sendu raportojn, informojn. Tiamaniere vi ĝin rekompensos pro ĝia Esperantemo, kaj returne Liberiga Stelo certe profitos.

PRESS NOTICE

ESPERANTO WINS! That is the good news we received at the barĉo of the Boston club. For the past few weeks the story of the international race of fishing boats off Halifax has made the name a household word. Truly the international news cuts a larger figure in men's minds than formerly. Don't let's forget that now is the time to show the people that the other and more important Esperanto is a winner, too.

Reality for September prints a large cut of Esperantists at their New York Convention and gives an account of the proceedings.

The Crossville (Tennessee) Chronicle, June 2, had a short article on Esperanto. An excellent model article appeared in the Journal of Education for June 17, 1920: Wanted—A Champion," by George H. Curtis. Articles and items have also occurred in the New York Call, the Crossville Chronicle, La Patrie of July 26, and probably many others not specifically brought to our attention. The Colony Co-operator of Llano, La., gives us an interesting write-up every month.

BOOKS RECEIVED

La Kvakerismo—This little brochure, published in England by the B. E. A., price 2 pence, is well worthy of the attention of those interested in good Esperanto or in the historical evolution of religious sects. This is not the place to discuss theology—but it would not be wrong to call attention to the similarity between Esperanto and Quakerism in that they both strive for peace and human brotherhood. It is a pleasure to read such Esperanto, an excellent choice of words, and a construction of sentences that can not be bettered. The creed of The Society of Friends is very simple—that God's voice speaks by impression upon the mind of man, these impressions must never be contrary to the spiritual truths contained in the Bible. At a time when the world is suffering the results of the war, when, as it is calculated, 35,000,000 have found an untimely end, when incalculable sadness has been spread into so many homes and peace not yet acquired, it would be well that we consider the Quaker attitude in respect to war as described in this little tract.

C. S. T.

LA CERBUMEJO II
(Pli bona ol Cerbumulejo?)

Mia esperantigo de la frazoj enhavantaj la dek esperantigotajojn, kun la aldono de proponoj de S-roj "Abodo," "Aĉulo," M.C. Butler, Louis Collins, C. G. Stuart-Menteth, kaj C. H. Swan, kie iliaj estis ne samaj kiel la miaj (kiuj, plejparte, estas similaj al uzajoj en gaz. "Esperanto.")

1. Tia praktiko estas **domaĝo** al nia bonfamo. (Aĉigo, difektigo, difekto, makulo, malpliigas la gloron de nia reputacio, malgloras nian nomon.)

2. Li **sciĉovas** la lingvon. (Ellernis, mastris, plene posedas, venkis la malfacilajojn en. . . .) Notu ke preseraro fuŝigis, iom, 2 kaj 3.

3. Li **supreniĝas**. (Apogiĝis, atingis la altan gradon, superas.)

4. Li **taksas** Esperanton kiel studinda. (Konsideras, ŝatas, valoras.)

5. Li ne povas **malhavi** aŭtomobilon. (Funkcii sen, labori sen, sin privi, ne prosperas al li sen, povas fari nenion sen, li nepre bezonas).

6. La pluvo **malinstigis** nian promenon (nin marŝadi.) (Malemigris, malentuziasmigis, malkuraĝigis.)

7. Ĉu estus **senĝene** al vi, se mi venus por vespermangaĝo hodiaŭ-vespere? (Konvenan, oportune, oportunos vin.)

8. Li ĉiam iras la **laŭkutiman** vojon. (Konvenan laŭmoran, agas kun konsidero de moroj)

9. D-ro Zamenhof ne timis iri **nemodan** vojon. (Kontraŭkutiman, kontraŭmoran, malkonvenan, agadi sen konsidero de moroj.)

10. Li posedas **taŭgan parolaron**. (Esprimvortaron, kapvortaron, vortaron, vortarsperon, vortfarebl-ec-on, vorthaveblon, vorthavon, vortprovizon, vortriĉecon, k. t. p., aliaj ankaŭ proponas.)

G. W. Lee.—(kiu bedaŭras la mankon da spaco lastanumere por la artikolo, kaj ĉinumere por plilongigo.)

PLEJ BONA TRADUKO
DE LA LASTA EKZERCO

RAPORTO DE LA CARNEGIE'A KOMITATO
PRI LA METRA SISTEMO

Sinjoro Prezidanto kaj Membroj de Nacia Usona Asocio de Fabrikistoj:

Via Komitato donis la tutan jaron ekskluzive al studado de pezaj kaj mezuriloj, kaj nun, en la asignitaj (?) tridek minutoj, respektive antaŭmetas la sekvantajn faktojn, kun rezultantaj rezolucioj:

Kiam la ilfaranta animalo, la homo, unue deziris interŝanĝi aŭ komerci, li eltrovis, ke la unua bezona ilo estas "lingvo." La nomita lingvo eble estus, en plej praa formo, nura rideto aŭ malrideto, bildo, simbolo, signo aŭ gesto; aŭ eble ĝi estus (kiel ĝi pli poste estis) la parolataj kaj skribataj vortoj kaj signaĵoj de tre sciencema popolo.

Sed ĝi ĉiam havis bazan komercan gravecon. Ĝi estas necesa parto de komerca vivo de la homaro; kaj se ĝi estas simpla, komprenebla al ĉiuj, kaj normigita tiel, ke la homaro ĝin komprenas, ĝi nepre estas potenca helpilo al komerca disvolviĝo.

Tre grava parto de la lingvo de komerco estas tio, kion oni dece nomas la "lingvo de kvanto," aŭ la normaj unuoj kaj dividaĵoj uzataj en esprimado de pezaj kaj mezuraj kvantoj.

En malproksima antaŭtempo unu el la plej mirindaj komercaj iloj iam elpensitaj de la homaro, nia nuntempa podeka cifersistemo, ekuziĝis. —el la Metrogramo.

Tradukis D. M. Lynds, 1821 Delaware St., Berkeley, Cal.

TRANSLATE INTO ESPERANTO

THE CRISIS OF WESTERN CIVILIZATION

By Guglielmo Ferrero

I passed the months of March and April, 1919, in Paris. Can you guess by what remote symbol my imagination was obsessed during those two months?—the Tower of Babel! For the first time it seemed to me that I understood the profound significance of that passage in the Bible, which had always left an impression of enigmatic and slightly bizarre obscurity in my mind. I am almost tempted to say that during those two months I saw with my own eyes the confusion of tongues and the dispersion of peoples actually come to pass in the very heart of Paris. Not until some later day shall we learn how many mistakes were made and how much time was lost by the representatives of all mankind at Paris, because they had not one, and only one, language with which all were familiar.

After the confusion of tongues followed the dispersion of men. The nations turned their backs on one another, and departed, each to its solitary fate.

How did it happen? Why? What is this new Tower of Babel, which sees the ancient miracle re-enacted at its feet? Such is the fateful question of life or death with which Western civilization is confronted. Let us try to solve it without fear and without shrinking; for it is a problem the solution of which demands, not only profound thought, but a fearless spirit.

From *The Atlantic Monthly* for May, 1919.

RECENZA FAKO

Al la Forbuĉataj Popoloj, R. Rolland—translated and published by Georg Mahn, Nickolassee Str., Berlin. This brochure in 16 pages gives a trenchant criticism of the present crisis in European civilization. The book is well printed but suffers somewhat from press errors and the occasional use of questionable terms, as: ango, p. 3; fetoras, p. 5; malenergio, p. 8; dratpupoj, p. 10; provokajojn, p. 12. For those who value a book with a message, it will certainly be a tonic. No price shown, but for sale at The Esperanto Office at \$0.10 per copy.

Vivo de Zamenhof, Privat—This, the first volume of the Bolinbroke-Mudie Library, is published at three shillings by the B. E. A. It is a book of 204 pages, beautifully printed and beautifully written. The life story flows along in semi-poetical metre (- - — -), full of interest to all Esperantists, also to all lovers of humanity, for the vision and strivings of Dr. Zamenhof were by no means confined to language creation, but extended to the wider field of a union of all mankind superior to divergencies of language or religion or local custom. For the majstro Esperantism was the life kernel of his ideals. The book is well illustrated with portraits showing the growth of the spiritual man, taken in 1873, 1875, 1878, 1887, 1894, 1917, and with pictures of his surroundings in childhood. One gets to realize that Esperanto is the vital part of a carefully studied and slowly elaborated program formed by one fitted above all others for just that work; and one understands clearly why the compromise schemes of this and that professor or body of eminent linguists fall flat in comparison; why Esperanto has a soul, and the rivals have only mechanics. No one could be better fitted to tell the story than Prof. Privat, intimate from childhood with every aspiration of the Majstro. The book is truly a worthy tribute to the memory of Dr. Zamenhof's fervent disciple, Bolinbroke Mudie.

Interested in **UMBRELLAS** (your own or somebody else's)?
Get the Faka Vortareto No. 1 from the B. E. A., 17 Hart St., London, England, for 2 pence.

DEZIRAS KORESPONDI

One insertion: 10 cents; four insertions: 25 cents. Announcement consists only of name and full address.

Unufoja anonco: 20 sd.; kvarfoje: 50 sd. Anonco konsistas nur el nomo kaj plena adreso.

S-ro James H. Parnum, 48 Jedburgh Road, Plaistow, London, E. 18, Anglujo.

S-ro A. A. Snerink, Brinkgreverweg 112, Deventer, Nederlando.

Raoul Halewycch, 32 rue de l'ourthe, Bruxelles, Belgique, deziras interŝanĝi p.m. kaj p.k. Korespondos angle, france, esperante aŭ holande.

S-ro Giovanni Bochicchio, Vico Cardasco 6, Potenza, Italy, deziras korespondi per il.p.k.

Armand B. Coigne, 193rd Street and Creston Avenue, New York, Usono. Deziras koni personojn interesatajn en int. asocio por psika enketado kiel helpontoj kaj avizantoj. Ne korespondos pri psikismo nek ia temo escepte la asocion, kaj NE RESPONDOS al PK kaj PM kolektantoj.

Shanghai, China, 35 Broadway East, junulo deziras korespondadi precipe letere aŭ P. K. pri diversaj temoj. Interŝ. per P. K. kaj P. M. Ciam kaj al tiuj respondas.

S-ro H. M. Torrey, Carrier No. 12, Flint, Mich., U. S.

S-ro O. Armas Pullinen, Helsinki, Johanneksentie 8, interŝanĝas P. M., utilosendajn. Suonio, Finnlando.

S-ro N. Rudnicki, U. E. A. no. 7149, Taškent, Centra Azio, remove korespondadas, tuj respondos.

S-ro H. Hawker, juveluisto, 63 Bevington Rd., Aston, Birmingham, Anglujo, satus kor. kun Amerikaj juvelistoj.

Malriĉa samideano, razisto, kiu estis dum la batalo tri jarojn ĉe la militistaro, havis fermita sian razejon, perdis per fajro sian arangojn; li estas nun en tre malbona situacio, tial li petas bonajn samideanojn por afabla esubteno. Jeano Puŝ, Kralove Dvur, n. 1 Lab., Hankaplaco, Ĉeĥoslovakio.

Filatelistoj! Sendu al mi por provosendo 5 aŭ pli dolarojn kaj vi ricevos P. M. de novaj ŝtatoj. Sendu vian mankoston! Sin turnu al del. U. E. A. S-ro J. Kaplan, Leepaja, (Libaŭ), Juhras eela 20, Letonio.

S-ro K. Manojloviĉ, Kukoviĉ 20, Zagreb, Krayevstvo S. H. S., Jugoslavio

F-ino J. Manojloviĉ, Kukoviĉ 20, Zagreb, Krayevstvo S. H. S., Jugoslavio

S-ro Bruno Colivicchi, Volaterra, Italio, P. M., I. P. K.

S-ro Hideo Jagi, Dai 3 Kotogakko, Kioto, Japanujo, deziras korespondi per I. P. K. kun ĉiulandanoj.

S-ro Arsenio Enriquez, Defensa 1105, Buenos Aires, Argentina

S-ro Gordon Lindsay, 57 Murray St., Prahran, Victoria, Australia. Deziras korespondi kun

La AKROBATO de Nia Sinjorino
BLANCHE, la Virgulino de Lille (Schubin)
La ROZUJO ĈIUMILJARA (Wagnalls)

Po \$ .35.

MIMI, Rakonto pri la Latina Kvartalo
dum la Milito (Giesy)

Po \$ .35.

La unuaj eldonadoj tradukitaj de

S-RO EDWARD S. PAYSON

Prezidanto de la Esperantista Asocio de Norda Ameriko

Aĉeteblaj ĉe la Esperanto Office,

Po \$0.35

Pierce Bldg., Copley Sq., Boston, Mass.

Ciu Esperantisto devas legi

ESPERANTO Oficiala organo de Universala Esperanto-Asocio
Internacia monata gazeto tute en Esperanto

16—20 paĝoj de plej bona teksto

Diverslanda kunlaborantaro

Redaktoro — Edmond Privat

Enhavo: Artikoloj de ĝenerala intereso pri nuntempaj internaciaj problemoj, socialaj demandoj, geografo, ekonomio, scienco. — **Literaturajoj.** — Esperantismo: Artikoloj pri propagando kaj utiligo de Esperanto. — **Kroniko.** — Tra la gazetaro. — Tra la libraro. — **Oficiala informilo de U E A.** — **Lingvaj Studoj.** — **Anoncetoj, ktp.**

Jara abono: 10 Svisaj Frankoj — kun aliĝo al U. E. A., 12.50 Sv. Fr.
Senpaga specimeno laŭ peto

Administrejo: Museumsstrasse 14, BERN (Svisio)

STATEMENT OF OWNERSHIP

Statement of the Ownership, Management, Circulation, Etc., required by the Act of Congress of August 24, 1912, of Amerika Esperantisto, published monthly at West Newton Station, Boston, Mass., for Oct., 1920.

Publisher, the Esperanto Assn. of N. America.
Editor, Norman W. Frost, West Newton, Mass.

Owners: The Esperanto Association of North America; Edward S. Payson, Pres., Boston, Mass.; C.F. Bardorf, Vice Pres., Montreal,

Quebec, Can.; B. Pickman Mann, Treasurer, Washington, D. C.; G. W. Lee, Sec., Boston, Mass.

No bonds or mortgages.

Signed) Norman W. Frost, Editor.
Sworn to and subscribed before me this 22nd of October, 1920.

Seal.

Joseph B. Ross,
Notary Public.

My commission expires Oct. 7th, 1921.

La
“Cherita
Grand”

2
Longa
56
Colojn
S

Kiel Esperanto, la universala lingvo, entenas en si ĉiujn el la plej bonaj elementoj de ĉiuj lingvoj kaj prezentas novan kaj tute apartan peron, tiel ankaŭ la “Cherita Grand,” eltirante el diversaj fontoj, montras tre unikan instrumenton; la plej malgranda “Grand.”

EMERSON PIANO CO.

[Fondita 1849]

EDWARD S. PAYSON, President

Boston, Mass., Usono